

EDINSTV

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

* EDINSTV z žalja 2krat na tečju vsako sredo in soboto o poledne. Cena za vse 1-to prilogo 7 gl. za polu leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama prilogane 1 gl. 50 kr za celo leto. — Posamezne številke se izdajajo pri opravljanju in v Trstu po 25 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 15 kr. — Naročništa, rečišča in inserata vredna Opravljenje, via Torreto. — Nova tiskarna.

Vsi dopisi se pošljajo Uredništvo via Torreto. — Nuova Tipografia; vsak mora biti frankiran. Kopiji brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izdatki (razne vrste naznani in posamezno) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi števkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Dušni proletariat.

Marsikomu se bo čuduo zdele, čitajočemu gornji naslov. Kaj pomenja — dušni proletariat? To so reveži na duhu, ljudje brez dušnih zmožnosti; ali pa tudi ljudje, ki so sicer polni dušnih zmožnosti in dušnih darov, kojim pa zabranjujejo gmotne razmere te njihove darove in zmožnosti razviti in jih v prid človeštva obrnati.

Toliko prvi kakor drugi so milovanja vredni: eni zato, ker voljo morda imajo, talenta pa ne, drugim ne manjka zadnjega — nasprotna osoda pa jim zapira pot, da trpe in čestokrat obupavajo; eni ne morejo, čeprav bi radi; drugi bi človeštvo lahko dosti pomogli, ali grda zavist, krivica in zmožnosti odnešajoči in pravo vedo in napredek habeč nepotizem jim vrata zapira do veljavnejših služb, kjer bi lahko veliko koristili.

Človeštvo, vsaj evropsko civilizirano prebivalstvo, bi z ozirom na duševne zmožnosti lahko delili na tri dele ali stane. 1. Prvotni ali na zadnjej stopnji omike se nahajajoči ljudje — neuki ali neomikanci. Ti bi se morda lahko omikali, ali gmotne razmere jim tega ne dopuščajo; 2. srednje omikani; in 3. omikani in učeni.

To je sicer preprosta in pomanjkljiva razdelba, kajti non est regula sine exceptione.

Pri današnji omiki in napredku je vsem omogočeno šole pohajati in se dušno razviti ne glede na stan. Ustanovilo se je mnogo stipendij in pomagalo, kolikor je bilo mogoče ubogim dijakom, da so se izšolali. Omike, omike! dajte nam omika — kričalo se je pred leti in ustanovljati so se jene povsod šole nižje in višje, vse na državne stroške, da se je omogočilo vsem jih pohajati in si izobra-

ženja nabirati. Zaukazalo se je posilno pohtjanje šol in sedaj se manjša čedalje bolj število analfabetov — ali množi tudi broj duševnega proletarijata. Na eno stran se je ljudstvo osrečilo, ker podala se mu je Želena omika, ustanovivši mu šole, na drugo pa pomnožila število ljudi, ki so svojo mladost po šolah prebili, slednjič se pa nahajajo s praznimi rokami mej svetom, mučno pričakovaje prilike, v katerih bi svojo učenost in zmožnost pokazali. Službe so vse zasedene, ali pridržane bolj pojedincem, onim namreč, ki so v kakem sorodstvu ali znanju z vplivnimi možmi, ki jih potem v službe vasilijo, v tem ko morajo čestokrat zmožni in učeni ljudje okolo pohajkovati in se za kruh boriti — to je oni zloglasni nepotizem, ki razjeda grud denašnje človeške družbi. —

Omika je glavni pogoj obstoja narodov, ona razpršuje temoto in vražjo in vodi človeštvo k spoznanju samega sebe in dolžnosti, katere ga čakajo. Omika tako rekoč pretvori človeško naravo, omehča srce ter ga napolni z blagimi čuti, vzvišenimi idejami — naredi večkrat, da človek postane človekoljub ter si prizadeva koristiti človeštvo.

Omika pridobiva se iz šol in teh se je ustanovilo po Avstriji obilo tako, da je vsakteremu mogočnost dana, si potrebnih naukov iz njih zanjemati. Ali število potrebne intelligence je bilo kmalo napolnjeno in treba je bilo ustanoviti novih državnih in civilnih služb, ki so tudi k malu bile pokrite in sedaj se le z težkočo kako dobro ulovi, ali tudi ta pride ponajveč kakemu sorodniku ali prijatelju one osebe, ki je popred zavzemala to mesto.

Ubožčeku je bila sicer dana močnost v šolah se omikati, ali k malu

je zmanjšalo potrebnih mest, kamor bi bil po izšolanju nastavljen. Nastala je v sedanjem času tudi o službah nekaka kriza, ki vedno bolj preti vzet talentiranum mladenčem veselje do učenja in koristi do svojega bližnjega, kriza ki je pomnožila število izšolanih zmožnih mladih moči, ki se morajo po tolikem učenju posvetiti kakemu stanu ali opravku, za kogega niso se namenili in ki gmotno ne plača njihovih studij.

Mnogo jih je, kateri so primorani po dovršenej gimnaziji ali vseučilišču vsakega opravka se prijeti, da si le zaslužijo potrebnega kruha! — to je takozvani duševni proletariat, ki jo človeštvo na škodo in učenju in šolam kredit jemlje!

Pred leti se je vabila mladina v šole z stipendijami in podporami; oproščevala so je majhna šolnina, katero bi morali vsako leto roditelji ali oskrbniki plačevati, sedaj se pa išče v okoli priti silnemu navalu mladine v šole; število šolajočih se mladencov kolikor je možno zmanjšati. Pred leti so kričali: Dajte nam šol in omike, sedaj pa strani: z omiko! — da na debelo povemo.

Žalostno znamenje za avstrijske šole in vedo sploh, ako je bil naučni minister baron Gautsch primoran, izdati ukaz, da se šolnina na srednjih državnih šolah v primeri z prejšnjo ogromno poviša, le da se kolikor toliko jez postavi siljenju mladine v srednje šole. Minoli mesec je namreč minister Gautsch izdal ukaz zadevajoč vplačevanja šolnina, v katerem mej drugim stoji:

Semestralno vplačevanje šolnina na srednjih šolah bode v tri načine deljeno a) za Dunaj bode znašala od sedaj naprej šolnina 25 gl.; b) v krajih izven Dunaja, ki imajo nad 25.000 prebivalcev 20 gl.; c) za druge

kraje 15 gl. — Plačevati se bode morala v prvih šestih tednih vsakega semestra. — Oproščeni šolnine bodo lahko samo oni učenci, ki so imeli v zadnjem semestru v vedenju in marljivosti prvi ali drugi red (lobenswerth ali bestriedigend) in v drugih predmetih vsaj dobri red, in samo tedaj, ako so njih gmotne razmere tako slabe, da jim v resnici ni mogoče šolnino plačevati. — Povišanje šolnino je tedaj znatno, kajti ako bode hotel ubogi slovenski kučet svojega sina v gimnazijo vpisati, moral bode pred vsem platiti 23 gl. za šolnino in vpisino in še le po končanem I. semestru, ako bode sinov napredek zadostoval postavnim tirjatvam, bode lahko prosil za oproščenje.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš in ruski cesar se na jesen, ko bodo velike vojaške vaje v Galiciji, vendar utegneta sniti. To se ve, da tega nobeden še ne ve, skoraj gotovo tudi še oba vladarja ne, ker to je odvisno od različnih pripeljajev; vendar pa se uže zdaj misli na to, ker so mužne kapele v Levovu v posadki bivajočih pešnih polkov dobile ukaz, naj se rusko himno dobro nauče. Tako se poroča iz Levova, mi pa smo te misli, da rusko himno zna vsaka avstrijska vojaška kapela dobro igrati; če se je tedaj dal omenjeni ukaz vojaškim kapelam, cesar ne dvomimo, zgodilo se je to zarad tega, da bode muzika posebno izvrstno izvezbana, kar je prav in lepo. — Čuje se tudi, da se srbski kralj teh vaj udeleži, i to je verjetno, ker se jih je lansko leto udeležil tudi na Českom in ker se on sploh najbolj naslanja na Avstrijo, ker vidi v njej edino zaščitnico njegovih dinaščinskih interesov. Kralj Milan se ravna po izreku: Bog je sam sebi najprej brado

PODLISTEK.

Koledovanje pri nas in drugod.

(Dalje.)

Zgubilo se je med nami uže dosti občajev, da bi gojci obhajali tote večere, kakor pred Božičem, Novim letom, sv. Tremi kralji in Svečnico, pred hišna vrata, ter nekaj pojoč, nekaj muzikajoč, uravnil domačine, zlasti gospodarja, da jim je podaril kakoršni s budi darove. Posebno vinska kaplica in kruh kolač, ter nekaj desetic je tem veselim prsijakom — kolednikom, kakor so jih imenovali, kaj dobro došlo in bili so veseljem sprejeti. Godcev se je zbral po 3, 5, 8 in še več skupaj, ki so obhodili časih od vasi do vasi skoraj pol dežele in nabrali koledovaje gredoč dosti lepih darov. Vendar več nego godba dopadla je navadno pri Slovenskih pesmih, zlasti mladih grl, spremljajna z harmoniko, in to še posebič takrat, ako je bila pesem vsako leto nova. Toraj se je moral kolednik v tem le času potruditi, da je spletel nekaj klic priložnostne pesni, voščič navadno vsakemu stanu pri hiši posebe srečo, blagostanje, mir in kar je še več enacega. Nekaj teh pesni, ki so se v prepisih kar potoma med narodom širile, prav dobro je zloženih, v znamenje, da so prihajale iz srca ter po skladatelju izumljenemu napevu pete tudi

k arcu šle. Ena od takih kolednih pesni v slovo staremu letu se glasi:

En starček je zaspal,
Nikdar ne bo več vstal,
Ž njim pa toliko ljudi
(Že v črni jimi spi.)

Kje, sestra, je tvoj brat?
Kje, hči, so tvoja mati? —
So v starem letu šli
(Že v jamo večnosti.)

Oj, Jezus, ti jim daj
Tam vživat sveti raj,
Nam pa lepo živet.
(Dodeli v novem letu!)

V navadi je pa to
Želet v novo leto:
Marijo z Jezusom
(In svetim Jožefom.)

Otrokom danes želim
Za novo leto vysim:
Oj, dete Jezusa,
(Za vas obrezan'ga.)

Dekletom voščim spet
Marijo — rožni cvet,
Ki slieta venec zlat
(Deklice obdarvat.)

Mladenčem naj bo svet
Svet' Jožef, — limbar zlat,
Ki v zarji čistosti
(Na strani vam stoji.)

Ženam pa jagnje dam,
Oj jagnje — Jezus sam!
Za vas Je rojen bil
(In rešnjo kri prelit.)

Možem je ven'c izbran
'Z peterih svetih ran,
V ljubezen je zavit.
(Z rešnjo krvjo oblit.)

Sirotam ubogim dam
Marijo z Jezusom;
Ki polna vseh dobrót
(Je mati revnih s'rot.)

Presveta rešnja kri
Pa grešnike omij!
Ž njo Jezus vas opral
(Marijo v mater dal.)

Želim vam sveti raj
Tam vživat vekomaj,
Marijo z Jezusom
(No svetim Jožefom.)

Bolj svetovno praktičnega pomena pa je v tej dobi spevana Moravska narodna pesem:

• Poslušajte gostje mili.
Mi vam svet žegen donesemo,
Žegež božji k hiši vašej
In kar še več ja treba k temu.
Če nič drugega ne imate,
Denarja zares noben'ga.
Nam dajte masnega kolači,
Da po njem dete ne plače. —
Ktor denarja ne h'če dati,

Ta ga zgubi ino mošnjiček,
Ter v odmeno té skoposti
Trapaste žene bo možiček.

Č-h od Časlave pa k temu dostavlja.

Prišel sem k vam na koledo,
Ko mi kaj daste, pa pobegnem,
Če pak z darom ven ne prid'te
Si hčere svoje neomožite.
Pa v kotu ona ho sedela,
Ter kaj odurno na vas gleda.

Ker se namreč od božiča in pusta navadno tudi največ svetih pragnuje, ima gotovo takšno protivno prosjačenje celo pri sebičnih gospodarjih velik vspeh in darovi kolednikov, kot donositeljev blagoslovu božjega so bili majhni ali veliki — kakor je bil sploh učinek pesni priljhen razmeram pri hiši.

Več ko so imeli za možitev pripravnih hčera pri hiši, obilnejše darove so odnali navadno ti pevci, čijih pesni so bile sploh različne po raznih krajih in narodih. Tako na pr. poljski pastirji v Šleziji, ko ledavajoč po hišah tudi pojde:

»Vsaka krava naj se vam oteleti
Ter vrč mleka dnevno daje,
Vsaka kokoš trikrat v leti
Mlade piščeta ima. —
A ktera pak nas obdaruje,
Naj to si pomni, čuje,
Da dobi nekaj vzornega:
Mladenča prepričaznega
In iz Stvarnikovih rok
Še povrh cel kup otrok,

u-tvaril; a zdj se nam, da se kralj pri tem premalo ozira na menitev srbskega ljudstva, kje tako v Srbiji, kakor v vsakej drugi državi, posebno pa mladej, vendar le merodajna. Vladarju brez slavnih in ljubljenih njegovih predhodnikov je teško utrditi prestol in kralj Milan se je doslej preveč naslanjal na zunanjoc, premalo pa se oziral na ljubezen srbskega naroda; in vendar prva traje od danes do jutri, kakor se zasluče petelin na političnej stehi; druga pa je trajna, ker je noben vihar, nobena nezgoda, noben sovražnik ne more uničiti; ker so nje korenine zasajene v sreči ljudstva, zato se ne more pokončati. Mi smo tedaj uverjeni, da kralj Milan svoj prestol le tedaj stalno utrdi, ako se bo naslanjal na voljo, težnje, potrebe in značaj srbskega ljudstva, vsaka druga pot mu prestol prej ali slej zlomi; pomoči od zunaj pa takrat nobene ne najde — politika ne pozna hvaležnosti, trda je, kakor skala, mrzla kakor led.

Levičarji državnega zabora na počitničah nemajo miru; menda nemajo dobre vesti. Po Českem in Gorenjeavstrijskem sklicujejo volilce ter jim dajo račun o svojem delovanju; a kakšen je ta račun. Svojim somišljenikom pojo slavo, vsak pa ima drugačne misli o politiki. Ta sicer priznava, da je sedanja vlada vendar le nekoliko storila, a premalo, in zato je treba pobijati, drug prorokuje, da bosta ministra Dunajevski in Pražek morsla odstopiti in da za saba potegneta tudi Taaffe-a, potem pa bi palo vse ministerstvo in levičarji bi na to pripravljeni bili prevzeti vlado in sestaviti burokratično ministerstvo. Naj le še malo počakajo, njih sad zdaj še ni zrel, a gnuje pa hudo.

Enketa za predružačo učiteljic se je 14 t. m. končala. Naučni minister jo je zaključil z govorom, v katerem se je zahvalil udom za trudopolno in marljivo sodelovanje v zboljanje poduka na ljudskih šolah. Enketa je v bistvenih rečeh spregledala načrte naučnega ministerstva.

Vnanje dežele.

Črnogorska vlada je vsled zadnjega napada na Tari sklenila mejo zavarovati; vsled tega napravi tam več utrd, v katere pošlje posadko, katera bo stala pod posebnim višjim poveljnikom. Vojvoda Božo Petrović pojde to dni na Taro, da ukrene kar treba. Razprave s papežem, glede vredne cerkveno-političnih zadev kataličanov v Črnej gori, niso sicer še končane, vendar pa je papež uže dovolil, da se v Baru ustanovi škofija.

Iz srbske kraljevine je pobegnola svoboda ter naredila se tam prava azijatska samosilnost. Žalostno za deželo i narod, ki je še nedavno slul na Jugu i na kateri so se sužni slovanski roduvi ozirali, kakor na svojega rešitelja. Gorje vladi, ki ga je v tako brezno pahnola. Kako je srbska vlada mej narodom priljubljena, dokazuje to, da je bilo pri volitvah v skupščino pri vsem krutem pritiskanju izvoljenih le 40

Ki sedeči za pečjo
Boj' peli, kot angelci pojo.

Ime i slavnost koledovanja je poleg Slovanov lastno tudi Francozom in Nemcem. Francozje imenujejo «calendae», chalenda to, kar Srbi badnjak, t. j. dobov panjač, katerega so po srednji Evropi na sveti večer sežigali; hoč pak slove: «chalendas». Naj gotovše je toj to ime vzeto iz latinskega: «calendae», kakor se je imenoval začetek vsacega meseca in tudi začetek leta, s katerim je bilo združeno staro slovansko koledovanje. Latinsko ime so sprejeli tudi drugi romanski narodi in po duhovnikih z sprejetjem krščanstva tudi slavnost po predpisih sv. vere s prejšnjo zamenili. Cerkveni zbor v Cagliariju l. 691, je namreč ukazal slaviti kalendas (vota in Brumalia, vota voščilo, biunalia-zimska svečanost), kar so brezdvomno zgol deli cele slavnosti. Poleg vsem Slovanom znanega imena, — »kolesa« — imajo Rusi za ta obred o božiču še naziv »okrutnik« v Novgorodu-sobotka, v Piškovskem okraju; a sežiganje navešenega panjača se imenuje slavnost svetojanskoga ognja. — Rusini pa imenujejo to tudi panovalnicia in dotične darove panovalnike. Slovakom pak slove to: polaz. (Dalje prih.)

*) Ta-te vrsta vsake sloke se pojč dva krat ponavlja.

vladinih pristašev, 80 pa vladinih nasprotnikov; ker je kralj poklical v skupščno 40 svojih pristašev, tedaj ste imeli obe stranki nekoliko glasov; vlada toraj ni imela večine. Da pa to zadobi, poprijela se je v ustavnih državah nezaslišanega sredstva; kar brez vse sramote je nekoliko njej neljubiti poslanec ukazala zgrabiti i na domi tirati. Kako varstvo uživajo na Srbskem državnih poslanec, naj priča še te, da se je več vlad protivnih poslanec poskrilo, nekoliko njih je prislo preoblečenih, nekoliko skritih v senenih vozech v Niš na skupščino. Taka svoboda je na Srbskem? Kaj misli vlada s tacim počenjanjem? Ljudstvo strahovati? Vse zmanjona kopije sama sebi jamo in kralju podira prestol.

Papež je sklenol pogodbo s kitajsko vlado. Po tej pogodbi bo imel papež v Pekingu svojega poslanca i namenjen je zato poslanstvo monsignore Agliardi, ki uže v malo dneh odpotuje v Peking; kitajska vlada je izrekla, da želi papeževega poslanca kmalu v Pekingu. To je gotovo velika pridobitev za katoliško cerkev.

Propaganda sile je v zadnjih letih svoje delovanje jako razširila tako sicer, da so jej sedanji prostori pretesni; zato misli papež lateransko palačo temu zavodu prepustiti, dalje namjerjava papež poleg laterana ustanoviti «Universelles Seminar».

Italijanski časniki zadnje dni mnogo govore o zvezzi Italije z velevlasti ter trde, da se za podaljšanje te zvezze vrše razprave, da bi se italijanske meje pomaknule čez Sočo i na Tirolsko. Da irredenta to želi, to je pač vsakemu znano, da bi se pa avstrijska vlada spuščala v razpravo o tej zadevi, o tem še misiliti ni.

Francoska vlada je tudi aumalskega vojevoda s Francoskega izgnala; šel je na Angleško.

Francoski državni zbor je bil 15. t. m. zaključen.

V Parizu je bil zadnjo soboto kongres francoskih trgovcev. Poročalo se je v njem o potrebi ustanovitve velikega trgovskega društva ter priporočalo, naj se v ta namen sklice kongres vseh francoskih trgovcev in obrtnikov, da se skupaj posvetujejo o najboljših sredstvih in potih, po katerih bi se izdelki francoske obrtna vyunaj širili in tuja konkurenca izpodbijala. Kazalo se je pri tem na enako društvo, katero je v letu 1858. ustanovilo v Hamburgu 14 trgovcev, ki ima zdaj uže 12,000 po vsem svetu naseljenih udov, in je postal za Nemčijo silna moč.

Mej Rusijo in Angleško še ni popolnoma poravnano avfgastaško prašanje in uže zopet se je batil novega razpora. Angleška vlada namreč misli zasesti Badakšan, a tudi Rusija ima nanj oko, posebno, ker je važen za trgovino. Prej ali slej pride v Aziji do velike vojne mej Rusi in Angleški.

V Belfastu in Limeriku na Irskem so bili 13. t. m. zopet veliki izgredi. Sprejeli so se Orangisti z svojimi nasprotniki; celo uro so se kamenovali in celo strelali. Več hiš so skoraj popolnoma porušili; dva redarja sta mrtva in tudi dva razgrajalca, ranjenih je mnogo.

DOPISI.

*Trst, 16. julija 1886. (Izv. dopis.)
Kolera — Židje in politika faktičnih — Vučetič in Burgstaller pa Rafael — Narodni dom v Trstu — Ljudska banka — Dohtarja.) Kolera nas je torej ozbiljno napadla in vsi naši milijonarji so Trstu hrbit obrnuli, ter se večinoma edpeljali na kranjski čisti zrak.*

Tudi nekateri hudi irredentarji, ki v enomer kriče: «fuori i Cranzi» (stran s Kranjci), zdaj radi prebivajo mej Kranjci, da bi jih le kolera spamtila, ter jim kranjski sveži zrak koristil, da bi vendar uže spoznali, da Trst brez Kranjcev in drugih Slovanov, ki so za Trstom, prav malo more in da so torej tudi Kranjci v Trstu silno potrebeni.

Najbolj pa se boje kolere Židje, ki so tudi največa zaslomba našega irredent. Kaj bi pa še le bilo, ko bi nas kolera napadla s tako silo, kakor je napadla pred letom Napolitance! Potem stavim, da bi bil Trst vsaj nekoliko časa skoro popolnoma slovenski, kajti slovenski trpin, posebno okolišan je tisti, ki Trsta nikoli ne zapusti, naj v njem vlada beda ali veselje in o teh ljudeh bi hoteli še nekateri

dvomiti, da niso najboljši tržaški domaćini!

Kakor se more danes računati, zapustilo je dosedaj Trst uže par tisoč ljudi, in sicer bogatejših; te dni pa so šole neha in zdaj odide še par tisoč ljudi na deželo.

V Trstu je zbog tega slaba kupčija, slab promet, ubogo ljudstvo ne bo imelo zasiščka — poleg tega pa še bolezni. — Tako je, da tisti, ki največ koristi, mora tudi največ trpeti.

Naše ljudstvo pa je pri vsem tem dobre volje in se celo norčuje iz magistrata in njegovih naprav zarad kolere. Zgodil se čestokrat, da ljudi napade driska in da se pri njih kažejo znamenja kolere. Ali kaj mislite, da se ti ljudje prijavijo? Ne, skrivajo se in sami lečijo, k-r boje se, da bi jih zdravniki poslali v bolnično za kolerozne.

Zgodilo se je večkrat, da so takovim bolnikom zdravniki dali znano tincturo in da so dolični ta lek vrgli na ulico, pa se sami zdravili z vodo, gorko limonado, z vinom in še na druge načine; zgodilo se je tudi, da je magistrat poslal voze po nje, da jih odpeljejo v bolnično, pa jih niso našli doma in koso jih iskali, našli so jih v kakaj krčmi uže ozdravljene. Sploh se ljudje, ako so tudi bolni, boje javiti in baš zarad tega imajo podpornu društva zdaj ob času kolere najmanj bolnikov.

Čudna priča je tudi to, da v starem mestu, kjer je največa nesnaga, kolera skoro nič ne razsaja. Sicer pa trdimo že vedno, da tako huda še ni kolera in da je dosedaj umrlo razmerno malo ljudi za pravo azijatsko kolero.

Nadejati se je torej, da nam Bog priznese in da ne bo posebno hudega. Bojanjen pa je res pomočnika koleri, to je stara stvar; no, in naše ljudstvo ima zadost poguma, in zadost zdravja in kreplja telesa, kar se je zopet vsaj nekoliko zavrhli kranjske naravi.

Pa pustimo kolero in stopimo na drugo manj žalostno polje.

Židje so povsod pomagači sovražnikom Avstrije in kadar je treba vladati kako zaušnico dati, more se smelo iskati mej Židje dotičnega pomagača v likonemcem, ali pa irredentarjem: «Cherchez le juif» — smemo reči, mesto «cherchez la femme». Tako je bilo tudi te dni v trgovinski zborici.

Poznan je Venezian v mestnem zboru, tega navadno Laboni naprej posiljujo, ako je treba po Slovensih udribati, ali druga Veneziana imamo v trgovinski zbornici, ki je v njej po nekem skoro edino glasio irredente.

Ta mož je, komandiran po irredenti, Italijanski i nemški, te dni v seji imenovane zbornice interpeloval drž. poslanca Vučetiča, ki je ob enem tudi podpredsednik trž. zbornice, zakaj je glasoval glede carine na petroloje proti Suessovemu predlogu in za vladu. Vučetič je na to odgovoril, da je to tudi za Trst dobro, da je glasoval za nižjo carino, nego je Suess nasvetoval, ker Trst utegne dobiti tudi svoje rafinerije za petroloje in da je za Trst tudi najbolje, ako njegovi poslanci ne delajo opozicijo vladni, «a tout prix» in se trgojo od večine drž. zabora, ki je tudi polit. aspiracijam tržaškim bliže nego opoziciji.

S tem odgovorom sicer Venezian ni bil popolnoma zadovoljen, a moldati je moral vsejedno, ker ni vedel več dalje, njegova politična modrost ne sezira tako daleč, da bi ločil federaliste od centralistov. Nekateri udje zbornice, ki so tudi bili Turki pri pridi, odstranili so se nekda, ali večina je vendar dala prav Vučetiču, kateri je vse hvala vreden, ker se ne da terorizati od Židov in fakcijoznih.

Kakor se namreč iz vsega vid, imeli so tudi fakcijozni svoje roke pri interpretaciji, posebno pa znani nekdanji državni poslanec Teutsch.

Da se Vučetič ne drži potov manj večega Burgstallerja, ki leta okoli luči, pa še ne ve, kde si bode kakor politikar flati začpal, to je vse hvalevredno. Vučetič kaže, da umeje prave interese Trsta. Burgstaller pa ne vidi druzega, nego luknje svojega fraka, Luzzatto pa ne druzega, nego svojih par hiš.

Zadnjemu pa pravijo v Trstu celo talent. Sicer pa je v Trstu vsak afaris smatran za talent, zato pa tudi Trst tako lepo napreduje.

Čitali smo govor Dolanca pri 25-letnici čitalnice in dopadel se nam je posebno konec, govorč o narodnem domu. Jaz menim, da je zdaj ugodni čas za to stvar, odbor čitalnice naj poskuša rešitev te častne naloge; morda ne bo dolgo več tako ugodne prilike, kakor zdaj.

Pa še nekaj. Govorilo in pisalo se je, da se sklice zbor, na katerem se osnuje ljudska banka za vse Primorsko sè sedežem v Trstu. Ne bi li to bilo zdaj avgusta ali septembra mogoče. Stvar je tujne važnosti, posebne zdaj, ko so Lahoni tako zavozili vse svoje zavode. Torej na delo, možje; ura zamujena, nikdar več pridobljena!

Od eneržije in delalnosti naših prvih mož je došti odvisna prihodnjost Slova-

nov v Trstu. Dosti je v resnici dela in premalo delalcev — pa vsaj ti naj bodo vstrajni.

Notarjev in advokatov, Nemcev in Italijanov zahaja vse polno v Trst, le slovenski juristi se Trsta strašijo, menda so malo pogumni. Zdaj bi bilo mesto notarja za Slovenca, pa stavimo, da ne bo prosil zanj noben Slovenec in vendar bi lahko tukaj kmalu gospod postal. — Žalostno, ali resnično, da se naša intelektualna sploh premalo briga za Trst.

Z Općinom, 10. julija. (Izv. dopis.)
(Tabor v okolic). Tudi na Općinah se zanimamo za tabor v okolic, posebno pa od časa, ko so nam novega kapovila postavili in nam moža vslili, ki ne uživa našega zaupanja. Naš komisar Mirkovič je sicer nekoliko časa lovil na limanico nekega J. M. Sošiča, temu je obečal, da postane kapovila, ali mož je bil zadost pošten, ker je vedno odgovarjal, da prevzame to mesto le z pogojem, da se zberejo openski možje in ga v javnem zboru po nekakem izvolijo.

Ali Mirkoviču je bilo to le pretveza, in mej njim in posestnikom hotela na Vrhu se je stvar drugače sklenila in imenovali so cikorjašem bolj zanesljivega priča. Mirkovič pa se je vrh vsega maševal nad Sošičem, kajti neki dan mu je poslal italijansko pisan dekret, da ima neko storiti; Sošič pa ni hotel prevzeti dekreta, češ, da ne umije italijansko in je zahteval, naj se mu pošlje slovenski dekret, da bo vsaj razumel, kaj se tirja od njega.

Toda mesto dekreta je poslal Mirkovič žandarja s poveljom, naj mu pripelje Sošiča. — Sošič je šel sè žandarjem, a ko je prišel pred Mirkoviča, pršal ga je, ima on pravico, poslati žandarja po njega zarad tega, ker je zahteval slovenski dekret, do česar je imel popolno pravico. — Mirkovič je nekaj mrmljal, toda zlorabe svoje službe ni mogel opravičiti in tako je šel Sošič močno razčlanil zopet domu. Ali drugi dan se je šel nekda na namestništvo pritožiti in je tirjal ovlade, vsaj toliko garancije za osobno svobodo, da ne bo Mirkovič vsakikrat, kadar bode slabe volje, posiljal žandarmerijo po njega. To so uže v resnici turške razmere, katere bode treba na taboru ostro grajati in zahtevati, da se tudi v tržaški občini postopa po temeljnih zakonih naše ustavne države, ker takoj vendar nismo v izjemnem obdobju.

Vrč je v resnici prepoin, in čuditi se je, da magistrat v okolico pošilja same nekrušenje ter se veter maj potrebuje. Trst je nesrečno mesto, in kogar hoče Bog pogubiti, tega kaznuje z slepoto. Torej tabor naj bo in naši poslanci naj tudi store, kar se bode ovlade na taboru zahtevalo.

Iz St. Andreža 15. julija. — Nekaj najeti dopisnik v 55. St. cenj. «Elinost» prisvoja mojemu dopisu v 47. St. istega časopisa take reči, katerih ni v njem. On pravi:

Tudi naj povem gospodu dopisniku, da je z svojim brezobjavnim dopisom njevi stranki veliko ved škodil, nego koristil, ker je uže skoraj pomirjene duhovzopet razdražil. — Gosp. dopisniku, ki je zunaj St. Andreža in ne ve, kaj se tukaj godi, budi povedano, da smo imeli ob času volitve le štiri razdražene duhove, ki so gonili mehlin netili ogenj. Drugi so bili orouje, da bi se spodrinil ž

pa se zidanjem vedno odlaša. Ljudje go drnjajo. — Župan mu pošlje ukaz, uaj kamenje odpravi z obč. sveta v 14 dneh. Gregor se za ukaz ne briga. — Župan mu pošlje drug ukaz, da mora v enem tednu kamenje odpraviti pod kaznijo 5 gld. — Gregor še vedno ne sluša, saj je tudi on starešina in tudi on kaj ukaže. Slednjič dobi tretji ukaz pod kaznijo 10 gld. — Sedaj vendar sluša; zapadel je pa prvej zapretnej kazni, proti katerej se pritoži do zadnje instance. Ker vse to nič ne pomaga, mora jo plačati. — Dobro si pa to zapomni in stisne pest v žep. Ubogi župan, takrat bo morai kar zleteti! — Martin bi rad imel ples dne Prav včeraj je bil pa France pri županu in ta ni imel uznaka odreči Francetu plesa, ki je bil od nekdaj na isti dan v navadi pri enem ali drugem krčmarju. Dva plesa pa na isti dan ne moreta biti. Martin odide jezen domov in je trdno prepričan, da ta župan prav ne župani in da bo treba družega. — Dne 18. avgusta je velika maša in pevci dobe za petje petak. To ni napočno; le škoda, ker je dobil tudi »Zan« 2 gld. za strejanje. Pevec Matevž brž opomni župana na to napako. Zdaj nastane pričkanje, kdo je bolj zasluzil svojo današnjo plačo. Matevž je jezen in naredi kriz, da ne bo več pel v cerkvi, ker ga je župan razčalil, — njega, ki se je toliko časa učil peti, mej tem ko se »Zan« ni učil streljati. Matevž župana ne more več z lepim odesom pogledati; on molči, — molči, pa pride čas, da bo govoril in da tudi on pritisne župana eno brco ter mu pospeši korake. — Peter, Gregor, Martin in Matevž se združijo v stranko in si upajo tudi plačati, če je treba. Kaj je njim za 80 gld.; saj jih imajo. Prešnji župan mora zginoti kot kafra!

Iz Volč. 10. julija 1886. Dovolite, prosimo, g. urednik, nekoliko prostora v Vašem cjenjenem listu, da brezimenu dopisniku v 27. št. »Soče«, »Izpod Volčanskega kolovrata«, dne 20. junija tukaj odgovarjam.

Vsa vsebina omenjenega dopisa, suče se okolo treh oseb, poškopljenes tujo krvjo, nemirnostjo, sebičnostjo itd.; velja pa le kot predigra k volitvi v občinski zastop, ki se bo bajda vršila v drugej polovici prihodnjega meseca. Želimo, da bi ista izpala v blagostanje občine in v prosphek miliega našega naroda.

Ne moremo si kaj, da bi ne omenili, da nekdo bolje hrepeni po županskem stolu, nego žezen jelen po mrzljaj studenčnic.

Najprvo omenja g. dopisnik o bralnem društvu, pri katerem so udje vse tri zglobne osobe — a ker nič zlobnega pri istem ne najde, ki je najbrž strogo nadzorovan, naznana sl. občinstvu, da gre ravno pot. Pa imate malko potrebu, prijetelj! Znano vam je, da so pri društvu večinoma kmetske roke, ki morajo zemljo obdelovati, da sebi i drugim potreben kruh služijo — torej sedaj v poletnem času ne more isto napredovati.

Kaj ne, gosp. dopisnik, ta trojca in še ena oseba bolj neustrašljiva, (katerej se je pa uže s tožbo grozilo) doprinesle so bile uže pred malo časom, ko je bilo razglaseno, da so obč. računi napravljeni in v obč. uradniji razpoloženi, neznansko hudoči, ker predznoli so se bili stopiti v ta urad, pokukat v račune in videt vračunene mej stroške take stvari, kar se nijeden poprejšnjih krčmarskih županov(?) kaj tacega vračunil ni.

Čudom se čudimo, kako pa to, da g. dopisnik, ki vse ve, ter ukaze in pritožbe se številkami dokazuje, kar nič ne omenja o dogodku, ki se je bil vršili v dan Kristovega vnebohoda dne 3. jun. t. l.

Uže na predvečer omenjenega dne se je bila raznesla po vasi vest: »Jutri bo eno sprememjenje«, in glej! na vse zgodaj zajutra 3. junija je vibrala zastava iz okna obč. urada — in kmalo po 7^h, urij zjutraj vročevala se je po obč. obhodniku pritožnikom zavrnena pritožbi zarad razdelitve obč. zemljišč; a malo je manjkalo, da zarad tega čina ni bilo prislo do izgredov, kajti duhovci so bili silno razburjeni, a zahvaliti se imamo nekaterim pametnim osebam, ki so vedeti znale razburjenost pologoma ukrotiti. Ta čin pa jasno kaže, kako se pri nas čuje nad strankami in spolnjuje dotični »paragraf«, in v polnem svitu kaže strastno strankarstvo.

Kako težavno, da se je krčmarski trojici izpuljilo poglavarstvo iz rok, kakor vi pišete g. dopisnik, dovolite, da Vam damo pojasnilo, ker bajda ste uže pozabili, kako se je godilo.

Ko so bile zadnje obč. volitve 1. 1883., bila je udeleževanje tako — tako, da je v prvej skupini bil eten s tremi glasovi za starešino izvoljen. Agitacij strastnih ni bilo, le iz tretje skupine so tri večere zaporedoma, in en večer v enej samotnej biki do 1. ure po polunoči zborovali, ter na dan volitve ti zborovalci drug družemu svoje glasove oddajali. Še več. Bila je volitev župana 8. avgusta imenovanega leta. To je bilo pri glasovanju. Bilo je 9 starešin iz Volč in 9 starešin drugih štirih manjših občin. Vnajni starešini bili so trdn ko skala, glasovanje se prične, nekdo da glas sam sebi, a zaman, k ljubu temu

ni dosegel nadpolovico glasov — glasovali so v drugič, tudi sedaj da isti sam sebi glas, in še le potem, s pomočjo tuje krvi, kakor dopisnik pravi, dosegel je bil nadpolovico glasov in bil županom izvoljen.

Nam avstrijskim državljanim tujo krovoditati, to je smešno, otroče, saj še mi ne oponašamo nobenemu take krvi, akoprov bi bil njegov ded tam dolikje kje okoli St. Petra na Laškem rojen.

Priletezite iz grma brezimnosti, g. dopisnik ali dopisnica, da si v obraz pogledamo in se o nemirih, ki bi jih bili mi provzročili — kje drugej pogovorimo. Prinas so res nemiri, ki jih napravljajo počnici razsajalci, zoper katere se uže mirni občinjarji pritožujejo in žal bi nam bilo, ako bi po teh tuji nam dragi gostje, ki so došli tu sem, zgravljali si krepčat, vzemirjeni bili.

Obsdili ste g. dopisnik prejšnje župane, a vedite, da tako velikih obč. naklad pod njimi nismo imeli, kot pod sedanjim, k ljudu temu, da se je užitinski davek za 10%, povečal.

V devetnajstem stoletju, v veku napredka, omike, svobode, res ni častno in dostojo oseb, ki niso z drugimi enega mišljena, ometovati s tujo krvjo in drugimi naslovni, drugo osebo pa proslavljati. Dosta lepše bi pristoval najetemu g. dopisniku (po kinku preproste kmetske roke) lopata, matika in cokla, nego ludati izza vogla kamenje.

G. dopisnik pozval nas je v boj, a prav neradi smo se v ta boj spustili, pa zopomni naj si prisloviči: da kedor druzemu jimo kopije, sam notri pade in kedor veter seje, žanje vihar.

Prava avstrijska domača kri.

Domače in razne vesti.

Predsednik višje sodnije, g. dr. Josip Defacis je šel v četrtek na odpost v Tomin.

Novega advokata dobimo v Trst, dr. Fleischer, odvetnik v Laškem trgu, preselil se v Trst. Bog ve, ali zna kaj slovensko? Vse sili v Trst, le slovenski odvetniki se tega mesta boje.

G. profesor Šuklje drž. poslanec za Dolenjsko je v nedeljo 11. t. m. v Novem Mestu v daljsem temeljitem govor poročal o svojem delovanju v drž. zboru in so mu volitci enoglasno izrekli zaupnico. V nedeljo bode nekda omenjeni g. poslanec govoril v Metliki.

Matura na tržaškej državni gimnaziji se je ustineno vršila od 9. do 14. t. m. Oglasilo se je k njej 29 učencev, dva sta jo izvršila z odliko, 22 pa dobro, dva kandidata morata vsak iz enega predmeta prekušnje ponoviti po dveh mesecih, trije so pa bili zavrnjeni na eno leto.

Mature so napravili: Andrej Economo in Emil Jäger (oba z odliko), Abram Josip, Alber Jos. pl. Glanštätten, Karol pl. Benedicty, Friedrich pl. Funk, Karol Gabrijelčič, Josip Homan, Viljem Jeršek, Franc Jagodic, Artur Lokar, Karol Medic, Herman baron Plenker, Vencel Pilitk, Rudolf pl. Poncrae, Adolf Rechl, Josip Sancin, Alojzij Seliškar, Eduard Slavik, Peter Tomažič, Karol Weisz de Welden, Josip Žmavec in Josip Zupan. Kakor se vidi, ste bili mej temi 23 Slovencev, katerih večina postanejo juristi.

C. k. dekljško meščansko šolo je letos obiskovalo 672 deklj, po narodnosti 204 Nemki, 378 Italijank, 84 Slovenci in 8 drugih narodnosti; 558 učenik je dobio dobre rede, 82 pa slabe. Prostovoljni poduk v jezikih je obiskovalo prav mnogo učenk, in sicer 521 poduk v italijanskem jeziku, 95 v slovenskem jeziku in 46 v francoskem jeziku. — Prihodnje šolsko leto se prične 16. septembra; vpisavale se bodo učenke 13. 14. in 15. septembra od 9. ure dopoludne v Šolskej pisarnici. Učenke, ki na novo vstopijo, morajo z sabo prinesi krstni ali rojteni list in potrdilo, da so se jim cepile koze, one pa, ki žele stopiti v višji razred, spračalo zadnjega leta, in uvesti jih imajo roditelji, ali njih namestniki.

Na nemškej ljudskej šoli (moški oddelek) je bilo letos 1137 solarjev, namreč 785 Italijanov, 188 Slovencev, 155 Nemcev, 9 drugih narodnosti. Ako se čita šolske vesti in imena učencev in učenek, razvidi se, da je najmanj 400 Slovencev in Slovenc potisnjeni med Lane in Nemce.

Die österreichisch - ungarische Monarchie in Wort und Bild. Cesarevič Rudolf izbral je za sotrudnika pri tem delu gledje Slovencev na Stajerskem gosp. ravnatelja Jos. Šumana v Ljubljani za jezikovni odel, za narodno življenje, navade, običaje, pravilice itd. pa prof. Fr. Hubara v Granci. Slovensko slovstvo razpravljalo se bode za vse Slovence vkupe, sotrudniki pa se neso imenovani.

Odgovor na dopis iz Trsta v Slov. Narodu dne 16. t. m. št. 159. Marsikat na videzno dobrohoten dopis ima svoje strupeno želo. — Denar del. podp. društva je ves naložen v kranjskej in zagrebškej

branilnici, dolične knjižice pa so vinkulante, in sicer tako, da nične ne more vzeti denara iz omenjenih branilnic, ako ni dolična nakaznica podpisana po predsedniku, podpredsedniku, tajniku in denarničarju in ta pogoj je tudi zabilježen na knjižnah. V tem obziru se ni bat nobenega izneverjenja, kar lehko razvidi vsak misleči človek. — Pri vsem tem pa je odbor naročil gospodarskemu odseku, naj kupi denarnico, v katero se bode spravljale poslovne knjige, in kakor čujemo je denarnici uže kupljena. — Kar se tiče nekaterih izposojenih knjig, katere niso bile vrnjene, je gosp. knjižničar in odbor uže vpotil potrebitno, da se stvar na pošten način poravnava. — Neumestno in žalostno pa je, da nekateri razloži z željno udržavo po denarničarju, ki ima za društvo toliko zaslug in uživa občno zaupanje. — Toliko za danes v pojasnilo.

Vedeči dar. Gospod Franc Kalister, vedeči posestnik v Trstu,

je pristopal v društvo sv. Cirila in Metoda, kakor pokrovitelj, in plačal precej f. 200, to je 100 kakor pokrovitelj po pravilih, 100 pa je blagodušno daroval društvu, za kar mu Bog plati! Naj bi g. Kalistrova blagodušnost našla se posnemovalcev, kajti društvo sv. Cirila in Metoda je največ važnosti za naš narod.

Predsedništvo tržaške družnice društva sv. Cirila in Metoda vabi s tem, pozivljajoč se na glavni občni zbor društva v Ljubljani dne 5. t. m., vse rodoljube tržaške, katerega bodi stanu, da se vpišejo v to velevažno društvo; kedor le more, naj mu postane ustanovnik, ki plača enkrat va vselej f. 10, ali pa vsaj letnik, ki plača f. 1 na leto. Naše večje kapitariate pa vabi odbor, da bi postali pokrovitelji društva.

Vpisovati se morejo v uradniji delil. podp. društva, v.a Molin piccolo 1, ali pa pri predsedniku, v tiskarni via Torrente 12, ali pa pri denarničarju g. Živcu, via Zonta 5. — Okolišanske veljake pa s tem prav uljudno prosimo, da bi ustavljali podružnice; vsaka vas okolice naj si ustanovi svojo podružnico, saj za tako ustanovljenje je treba le 20 udov. Več podružnic ustanovimo, več zanimanje bo za društvo.

Tržaški Slovani! Mi mnogo zidamo na to društvo in od njega tudi pričakujemo pomoči. Dolžnost naša pa je prav zarad tega, da se tudi za to društvo v največji meri zanimalo. Na noge torej rojati!

Predsednik družbe sv. Cirila in Metoda dobil je od škofa dajkavarskega, pred. g. Josipa Jurja Strossmayerja, naslednje pismo:

Velecjenjeni gospodine! Ovaj čas primio sam Vašo brzojavku, ter prije nego sutra podjem na put, hitim evo, da Vam se zahvalim. Vrlo me veseli, da brača Slovenci toli lepim načinom proslavljaju ustopenju sv. Cirila in Metoda; a još več me raduje, što dragoj braći Slovencem mogu poručiti, da naš rad u pogledu sjeđenja svih Slovencov v jedni cerkvi Kri stovoj, načini odziva in u najučenijih krogovih ruskih.

Lepo Vas, vedečenjeni gospodine, molim, da izvolite primiti kako sam najvručiju moju hvalu na prijateljskem da-naujem pozdravu, tako tu hvalu i svim Vašim podružnicam i svim vrednim članom izporučite. Sa odličnim poštovanjem Vaš brat i prijatelj Strossmayer, v. r. biskup.

Raspisane službe. Pri tržaškem deželnem sodišču dve službi kancelistar XI. razreda, nižji častniki s certifikatom, ki dokažejo trimesečno vajo pri kakem sodišču, imajo prednost; potem pri istem sodišču služba jetničarja, plača 300 gld. službena doklada 138 gold. in uredska oprava; prošnje za kanceliste se imajo vložiti do 12. in za jetničarja do 10. avgusta pri načelnosti deželnega sodišča v Trstu.

Postranska železnica Trst-Reka skoz Istro. 13. t. m. je tržaški mestni svet prošnjo grofu Petra Wallenstein di Santa Croce za moralno in gmotno podporo pri grajenju te železnice izročil trgovinskemu odselu. Dovolite za gradbo te železnice je letos dalo trgovinsko ministerstvo omenjenemu grofu. Ta železnica bi se začela v Trstu in šla skoz Milje, Koper, Izolo, Buje, Motavun, toplice sv. Stefan, Cerovlje, Opatija, Volosko in Matulje ter se končala na Reki. Važnost te proge, katera bi vezala prvi dve luke naše države, pripoznali so strokovnjaki, kakor tudi avstrijska in ogerska vlada. Tuji tege ne more nobeden začakati, da bita železnica silno koristna bila za Istro. Želeti bi tedaj bilo, da temu podjetju pod pažuh sežejo zadevajoče občine, veliki zemljiski posestniki in obrtniki, kakor najboljše morejo. Prav bi bilo, da se podjetju za progo brezplačno odstopi neplodna mrtva zemlja, i da se oni, katerim bi železnica donašala gotove nobičke, tudi podjetja udeleže s tem, da prevzemo nekoliko delnic.

Zdrava stanovanja delcev. Najvišji zavrstveni svet na Dunaju je pri posvetovanji, kaj je storiti, da se kolera ne zatrepi v našo državo, posebno naglašal zdrava stanovanja delcev, in to

vzlasti iz tega ozira, ker toliko Italijanov v našej državi išče dela. Priporočil je, naj na to zadevo obrtniški gospodarji obračajo največjo pozornost, da se kolera ne zanese i ne razširi. Ker imajo obrtniški nadzorniki dolžnost preiskavati stanovanja delcev, aka jih jim preskrbuje obrtniški gospodar, zato je trgovinsko ministerstvo tem nadzornikom ukazalo, naj obračajo posebno skrb na zdravje stanovanja za delcev, in kjer bi naši kaj, kar bi zdravju bilo škodljivo, naj skrb, da se odpravi.

Tržaške novosti:

Kolera. Zbolel je v sredo pri sv. Alojziju nek Tercon, kmetovalec v kampaniji Potinello, zbolelo je tudi malo dekle v sirotišču, zadnjo in prvega so prenesli v bolnico za kolerozne. V četrtek zjutraj je zbolel za kolero mali fantiček stanjuč v ulici Canale, ter so ga odnesli v bolnico; vratar Ivan Liska je v četrtek za kolero umrl. 25letni Viktor Visintini je zbolel včeraj in se je sam dal peljati v bolnico za kolerozne. — Pekovski mojster Brandsteter v ulici Dogana in eden njegovih delcev sta obolela za kolero, prvi se zdravi doma, drugega so peljali v bolnico. V četrtek o polunoči je zbolel nekatakar in so ga peljali tudi v bolnico za kolerozne. Za kolero je umrl trgovec Božič. Neko in danes zjutraj je zbolelo zopet osem ljudi za kolero. Vseh skupaj je do danes na koleri zbolelo do 70, od katerih ste umrli na dve tretini. — Kolero je torej mej nam, ali vendar ne tako huda, in v novejšem času se več po koleri napadenih ozdravi, nego v začetku. — Stvar gre sploh nekoliko na boljše in se je nadajati, da se bolezen zopet poleže.

Nesreča. Zblaznel je v

Šole se je sposobilo 10 abiturijentinj in sicer gospodine: Bakarič, Cindutti, Deffort, Favetti, Jerala, Mosetig, Pischmacht, Schmutz, Sfiligoi in Vinzi. Za italijanske in nemške ijduske šole so bile sposobljene gospodine: Furlani, Klausner, Misutti, Pichl in Spessot. Za slovenske šole g.čne: Kocijančič, Leban, Lukman in za slovenske in italijanske šole: Nadlišek in Košut. Za s ovenske in nemške šole: Kalan Franja in Marija, Kalnišek in Fortuna. Z odliko so napravile izpite gospodine: Nadlišek Marija iz sv. Ivana pri Trstu, hči deželnega poslanca tržaškega, ki si je sposobnost pridobila za nemški, italijanski, hravatski in slovenski jezik. (Čestitamo vriji gospodinju! Ur.) Misut Antonija in Jerala Marija, ohe rodom t-žačanki in Pichl Marija. Pri tej prilki čestitamo novim učiteljem in jim voščimo l-p na predek in srečno prihodnost! — Dvorni svetovalec Franc baron Rechbach, voditelj c. k. okrajnega glavarstva v Gorici, šel je na dopust. Med tem ga bo namestoval c. k. okrajski komisar vitez Conti.

Juri s pušo. 11. Štev. izšla je včeraj v Gorici.

Slavnemu vojskovodji Radecemu postavijo na Dunaji krasen spomenik. Ustanovil se je v ta namen poseben odbor, kateremu je načelnik nadvojvoda Albreht, da nabira doneske. V dotednjem pozivu se obrača nadvojvoda do vseh Radeckijevih bojnih tovaršev in na vse prebivalstvo avstrijsko ogerske države, da počaste moža, ki je domovino sevražnika otev. Nabralo se je v ta namen uže nad 40.000 gld. Doneski se pošiljajo: Wien, k. k. Oberstaatmeisteramt, ali pa: Hauptkassa der ersten österreichischen Sparcasse, Wien, Graben 21.

Papirja se v izobraženih deželah naredi na leto okoli 56 milijonov centov; brez vzroka se tedaj to stoletje ne imenuje papirnato stoljetje.

Amerikansko pomoranje. Severna Amerika, kakor je vsakemu znano, prideluje toliko žita, da j- z nizko ceno poljedelstvo v zapadnej Evropi uže skoraj populoma uničila, vzhodnej Evropi, vlasti Rusiji, pa neskončno škodovala. A ne bodo dolgo, ko tu si južnej Italiji vsekinez celjivo rano. Doslej je naureč vsa Evropa in tu li Amerika dobivala južno sadje iz Italije. Temu bo pa k malu drugače. Na Antilih, v Jamajki, Havani, Kaliforniji, Lutizjani in Floridi so posestniki mnogo milijonov hektarov dobro namočene zemlje očiščili za pridelovanje pomoranc. Ker je podnebjje za to sadje tam že dosti ugodnije, nego v Italiji, tedaj se ne more dvomiti, da bo tudi pridelek boljši in obilniji. In to se je uže potrdilo.

Naj navedemo le to, da je Florida sama uže v letu 1884. razposlala pol milijon in Kalifornija 200.000 zabojev pomoranc na tuje, v letu 1885 pa Florida uže 1 milijon in Kalifornija 400.000 zabojev. Strokovniki trde, da ne mnoge mnogo let, ko se iz Italije nič več južnegi sadja ne bo uvažalo v Ameriko, ampak da tudi to sadje k malu začne uvažati Amerika v Evropo. — Italijane je to prešašilo in italijanske trgovinske zbornice so na to svojo pozornost obrnole. Goseuska in Catanarska trgovinska zbornica ste amerikanske pomoranje preiskavali, in ob zbornici šte izrekli svoje prepirčanje, da je amerikansko sadje boljše od italijanskega. Ker je izvožna iz Italije vseledtega uže skoraj popolnoma nehala, obrnoli ste se te dve trgovinski zbornici na italijansko vlado, da se zniža vozinja na italijanskih železnicah za italijansko južno sadje, ker le tako je mogoče za zdaj še zvišati porabo tega sadja v Evropi; boje pa se, da ni daleč čas, ko se bo godilo z italijanskim južnim sadjem, kakor se zdaj godi s Žitom, pridelanim v Evropi.

Zlate žile. Konzuli iz južne Afrike voročajo, da so v Kimberli, kjer zdaj kopijo dijamante, zadele na tako bogate zlate žile, da zlato v ceni skoraj gotovo paite.

Tržno poročilo.

Kava — gre oči rok po viših cenah, tendenca je najboljši. — Prodalo se je te dni 800 vreč Ro po f. 50 do f. 62 — 1000 vreč Santos po f. 52 do f. 62 — 500 vreč Manila po f. 55 — 500 vreč Bontine po f. 76 — 350 vreč Java Malang po f. 62 — f. 64 — C-yon plant. stane f. 87 do f. 135.

Siadkor — slaba kupčija, pri vsem tem so cene postale nekoliko trdnejše. Prodalo se je te dni 5000 vreč sidkorja po f. 19 do f. 22.

Sadje. — Pomoranje po f. 6 do f. 9 — limoni f. 8 do f. 13 — ni skoro pomniti, da bi bili limoni tako dragi, kakor so zdaj — fige v vencih tudi strašno drage od f. 20 do f. 22 — mandlji f. 74 do f. 84 — opaša f. 27 do f. 28 —, cvebe Elemen f. 20 do f. 30 —, Sultanina f. 30 do f. 36.

Ojce — namizno f. 52 do f. 70 — jedilno f. 35 do f. 43.

Petrolje — amerikansko f. 8.75, rusko f. 7.75.

Domači pridelki — popolnoma zanesljivi. Maslo stane dobro štajersko f. 84 do f. 94 — po kakovosti. — Se Žitom n- zdaj čisto nobene kupčje.

Lastnik oruštva »RUDINOSI« — izdajej na odgovorni urednik: VIKTOR DOLENC.

Les — malo kučnje po joko slabih cenah.

Seno — dobro obrajtano; novo dobro f. 1.70 do f. 1.80, staro f. 2.60 in do f. 2.8.

Borsno poročilo.

Neuzorna poročila in neka nezaupljivost v evropski položaj upliva jako slabu na uže tako in takto malahovo borsno; vseled tegi so kurzi skoro vseh papirjev zadnje dni slabši postali.

Dunajska Borsa

dn 16. julija

Enotni drž. dolg v bankovcih	85 gld	20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	85	95
Zlata renta	118	90
5%, avt. renta	102	—
Dolnice narodne banke	874	—
Kreditne delnice	277	20
London 10 lir sterlin	126	25
Napoleon	10	02
C. kr. cekini	5	94
Kr. državnih mark	62	—

Javna zahvala.

Po ipisanu predsedništvo izreka s tem gosp. Francu Killstru najtoplješo zahvalo za velikodušen dar, katerega je te dni po-klonil društvu sv. Cirila in Metoda.

Trst, 16. julija 1886.

Predsedništvo tržaške podružnice sv. Cirila in Metoda, V. Dolenc, predsednik — L. Žuh, tajnik.

Listnica opravnosti.

P. n. A. Kavčič, Pregrada. — Prejeli 3 for. — Veleš. g. A. Bag. Ponikve — prašniki pol Viljem Tela nemamo več, imamo pa celjivo, broširanega ter Vam ga na vprašanje lažljivo pošljemo. — P. n. g. St. Debenjak v Materiji — Ne vendar tako hudo! List smo Vam poslali koj po prijetej naročnosti; danes odpošiljamo Vam zopet vse številke od 1. Jul sem. Ako ga niste vdobili je bila pošta kriva.

Pozor! Pred par meseci izdal sem in razposlal nekaterim p. n. gospodom zvezek »narodnih pesmi«. Ker mi ga nekateri gospodje niso vrnili, prosim vladivo tem potom, blagovole naj mi poslati na-ročno — 60 kr. — da mi bude mogoče poplačati tiskovne stroške!

Ob enem naznanjam, da imam še nekaj zvezkov »narodnih pesmi«, s kojimi lehko postrežem novim narodnikom.

H. Volarič,
učitelj na Livku.
P. Kobarič.

Zdravniška sodba Šama je merodajna ako je kakšno zdravilo v nekajih slučajih vseeno ali ne, in mi obračamo vratno na pr. na izrek velikega broja vseh sénih profesorjev o švicarskih pilah lekarnečarja R. Brandta, ki so uže povsod znane in rabljene. Naše so občno pohvalno zdravnikov in tej zahvaljuje se ta izdelek za vseobčno razširjenje ki ga zabil dandanes kot prijetno, zato ni ne-skodljivo čistilno sredstvo. Vdobiva v lekarnečarja po 70 kr. šatuljica.

Spretnega

knigovodja in korespondenta, ki je slovenščine, nemščine in latinske popolnoma zmož, vsprijme

3—1 valj čni mlj in Kranji.

Poglavitni nauki in molitve ki jih mora znati kdor hoče prejeti sv. birmo, sv. pokoro, sv. obajilo, in sv. zakon, zove se mala knjizica, katera je izšla v naši tiskarni in se dobiva po 4 novcev.

Zlate žile. Konzuli iz južne Afrike voročajo, da so v Kimberli, kjer zdaj kopijo dijamante, zadele na tako bogate zlate žile, da zlato v ceni skoraj gotovo paite.

Tržno poročilo.

Kava — gre oči rok po viših cenah, tendenca je najboljši. — Prodalo se je te dni 800 vreč Ro po f. 50 do f. 62 — 1000 vreč Santos po f. 52 do f. 62 — 500 vreč Manila po f. 55 — 500 vreč Bontine po f. 76 — 350 vreč Java Malang po f. 62 — f. 64 — C-yon plant. stane f. 87 do f. 135.

Siadkor — slaba kupčija, pri vsem tem so cene postale nekoliko trdnejše. Prodalo se je te dni 5000 vreč sidkorja po f. 19 do f. 22.

Sadje. — Pomoranje po f. 6 do f. 9 — limoni f. 8 do f. 13 — ni skoro pomniti, da bi bili limoni tako dragi, kakor so zdaj — fige v vencih tudi strašno drage od f. 20 do f. 22 — mandlji f. 74 do f. 84 — opaša f. 27 do f. 28 —, cvebe Elemen f. 20 do f. 30 —, Sultanina f. 30 do f. 36.

Ojce — namizno f. 52 do f. 70 — jedilno f. 35 do f. 43.

Petrolje — amerikansko f. 8.75, rusko f. 7.75.

Domači pridelki — popolnoma zanesljivi. Maslo stane dobro štajersko f. 84 do f. 94 — po kakovosti. — Se Žitom n- zdaj čisto nobene kupčje.

Lastnik oruštva »RUDINOSI« — izdajej na odgovorni urednik: VIKTOR DOLENC.

Trst, 24. marca 1886. — 9

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —

— 9 —